

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

Кафедра економіки підприємства, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету економіки і підприємництва

(Соловйов О.В.)
“ _____ 2015 року
М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1.5. Управління потенціалом підприємства

галузь знань 0305 Економіка та підприємництво

спеціальність 7.03050401 «Економіка підприємства»

факультет економіки і підприємництва

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «Управління потенціалом підприємства» для студентів за спеціальністю 7.03050401 «Економіка підприємства»

Розробники: к.т.н., доцент кафедри економіки підприємства, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Пан М.П.

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової** кафедри економіки підприємства, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку.

Протокол від “29” серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (Димченко О.В.)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Григоренко Г.В.) “ 25 ” 02 2015 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015

© М. П. Пан, 2015

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	За вибором ВНЗ	Рік (роки) підготовки	
		5-й	—
		Семестр(и)	
		10-й	—
Загальна кількість годин – 144	Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво» Напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»	Лекції*:	
27 год.		—	
Модулів – 1		Практичні, семінарські*:	
		27 год.	—
Змістових модулів (ЗМ) – 2		Лабораторні*:	
		—	—
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 54 самостійної роботи студента – 90 Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ):	Спеціальність 7.03050401 «Економіка підприємства» Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Самостійна робота:	
		90 год.	—
		Індивідуальні завдання:	
		—	—
		Вид контролю:	
		екзамен	—

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни:
– для денної форми навчання становить 37,5%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Управління потенціалом підприємства» є формування системи теоретичних і прикладних знань про методи і процеси управління формуванням, функціонуванням та розвитком потенціалу підприємства як збалансованої соціально-економічної системи, набуття навичок і знань наукового підходу до вирішення проблем, що стосуються формування потенціалу підприємства та його оцінки.

Завдання вивчення дисципліни «Управління потенціалом підприємства» є: вивчення новітніх підходів до управління формуванням, розвитком конкурентоспроможності потенціалу підприємства, результативністю його використання за сучасними соціально-економічними критеріями; набуття вмінь обґрунтовувати і використовувати механізми запобігання кризам та антикризового управління суб'єктами господарювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні положення, закономірності, принципи і особливості формування, розвитку, оцінки та управління потенціалом підприємства.

вміти:

- застосовувати методичний інструментарій, прийоми та процедури оцінки вартості підприємства та окремих його складових, як основної характеристики потенціалу підприємства;
- оцінювати рівень конкурентоспроможності потенціалу підприємства та визначати вартість землі, будівель і споруд, машин та обладнання, нематеріальних активів, трудового потенціалу і вартість бізнесу в цілому..

мати компетентності:

- відрізняти потенціал від ресурсів і резервів, характеризувати його складові, процес формування, оцінювання, ураховувати основні специфічні риси окремих об'єктів під час оцінки, чітко знати сфери застосування отриманих результатів оцінки та резервів;
- формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо оцінки потенціалу підприємства та оцінки його конкурентоспроможності, проводити оцінку потенціалу різними методами (витратним, порівняльним, ринковим), формувати перелік основних переваг і проблем, що потребують вирішення;
- на основі аналізу економічної ситуації на підприємстві та оцінки його потенціалу, визначати напрямки його розвитку, оптимальну стратегію підприємства; на основі визначених резервів планувати шляхи їх реалізації та оцінювати ефективність від впровадження; прогнозувати майбутню вартість потенціалу підприємства.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Управління потенціалом підприємства

Змістовий модуль 1. Керування потенціалом підприємства

Тема 1. Потенціал підприємства: сутність і механізм формування

Поняття «потенціал підприємства» та його основні риси. Класифікація видових проявів потенціалу підприємства. Структура потенціалу підприємства.

Тема 2. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства

Потенціал підприємства як головний критерій доцільності його існування. Теоретичні концепції потенціалу підприємства. Потенціал підприємства як сукупність елементів виробничо-господарської системи. Організаційний, управлінський, виробничий, інноваційний, фінансовий, маркетинговий, трудовий потенціал підприємства.

Потенціал підприємства як готовність до стабільної виробничої діяльності і готовність до інновації.

Тема 3. Оптимізація структури потенціалу підприємства

Концепція удосконалення управління потенціалом підприємства. Фактори сприяння і протидії процесу удосконалення управління потенціалом і його складовими. Цикл організації процесу удосконалення управління потенціалом. Розробка нової системи управління потенціалом.

Планування системи цілей програми удосконалення управління потенціалом, альтернативних способів для їхнього досягнення.

Управління потенціалом підприємства на базі графоаналітичного методу. Аналіз “квадрата потенціалу” як інструмент автоматизованого управління потенціалом.

Використання автоматизованої експертно-діалогової системи для визначення напрямків удосконалення потенціалу підприємства.

Тема 4. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями

Взаємозв'язок і переваги управління вартістю підприємства в порівнянні з іншими концепціями управління. Діловий портфель підприємства і можливості збільшення його вартості. Використання й оцінка потенціалу підприємства за параметрами його поточної і ринкової вартості, потенційної вартості з урахуванням внутрішніх покращень, оптимальної реструктуризації вартості і потенційної вартості з обліком зовнішніх і внутрішніх покращень.

Основні управлінські процеси, що обумовлюють регулювання вартості підприємства. Розробка стратегічних рішень і оцінка альтернативних стратегій на підставі максимізації вартості.

Планування і розробка бюджетів. Розробка системи стимулювання, контролю і оцінки результатів. Підтримка довгострокового функціонування механізмів управління вартістю підприємства.

Ключові фактори, способи і етапи впровадження системи управління потенціалом підприємства за критеріями його вартості.

Тема 5. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами

Інформаційне забезпечення управління виробничим процесом. Система інформаційного забезпечення управління виробничим процесом на підприємстві. Схема взаємозв'язків між складовими системи інформаційного забезпечення управління виробничим процесом. Схема інформаційних потоків між складовими інформаційної системи прийняття фінансово-інвестиційних рішень на підприємстві.

Сучасні технології управління складними виробничими системами. Концепція єдності життєвих циклів продукції і технології. Життєвий цикл продукції. Концепція технологічного ланцюга виробництва. Концепція раціонального сполучення властивостей цілісності і відособленості систем, що розвиваються. Основні напрями розширення потенціалу підприємства.

Тема 6. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства

Організація складського, енергетичного, транспортного, інструментального господарств та ремонтної служби підприємства.

Узагальнюючий показник ефективності діяльності підприємства – ефективне використання всіх видів ресурсів. Показники підвищення ефективності використання праці. Показники ефективності використання основних фондів, оборотних коштів, капітальних вкладень.

Показники ефективності використання матеріальних ресурсів. Показники ефективності нової техніки.

Тема 7. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства

Сучасна кадрова політика підприємства. Функції управління потенціалом підприємства. Система управління трудовим потенціалом. Функціонування підсистеми управління персоналом.

Удосконалення організаційних структур і мотивації персоналу. Методи стимулювання раціонального використання трудового потенціалу. Розробка системи мотиваторів як резерв підвищення ефективності управління трудовим потенціалом.

Закордонний досвід формування і ефективного використання трудового потенціалу підприємства.

Тема 8. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства

Управління конкурентоздатністю потенціалу підприємства як системотворчий елемент загального управління підприємством. Необхідність і основні етапи управління конкурентоздатністю потенціалу: оцінка обсягу, структури, динаміки й ефективності використання потенціалу підприємства і його частка на ринку. Вибір стратегії і тактики підвищення конкурентоздатності, обґрунтування

управлінських рішень і механізмів їхньої реалізації для забезпечення цільового рівня конкурентоздатності підприємства.

Індивідуальний метод оцінки конкурентоздатності потенціалу складних економічних систем. Сукупність індикаторів, показників і соціально-економічних нормативів. Прикладні моделі оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Змістовий модуль 2. Прогнозування ефективності діяльності підприємства

Тема 9. Система антикризового управління потенціалом підприємства

Загальна характеристика кризового стану підприємства. Механізм виникнення кризової ситуації на підприємстві. Кризовий процес по Мюллеру, Кристеку та ін. Ефект “падіння доміно”. Сутність проблеми кризи потенціалу підприємства. Реакція підприємства на кризовий стан.

Концепція антикризового розвитку підприємства. Методологічні підходи до обґрунтування управлінських рішень по виведенню підприємства з кризового стану.

Вибір стратегії запобігання банкрутства підприємства. Паретто-оптимальний стан потенціалу підприємства.

Тема 10. Механізм та інструменти протидії кризовим процесам

Організація стратегічного планування як найважливіший елемент передкризового менеджменту.

Методи ранньої діагностики і запобігання кризи підприємства. Моніторинг і сканування зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Метод управління по “слабких сигналах”. Метод управління в умовах стратегічних несподіванок.

Інвестиційний менеджмент як метод антикризового управління. Санація виробничо-економічної діяльності підприємства. Диверсифікованість виробництва як метод протидії кризовим процесам. Реструктуризація підприємства.

Тема 11. Управління результативністю використання потенціалу підприємства

Види і модифікації ефективності. Моделі підприємств, що відбивають теоретичні концепції закритого і відкритого типів підприємств. Методологія виміру ефективності в моделях підприємства закритого і відкритого типу.

Модель механічної конструкції підприємства. Методологія виміру ефективності в моделях механічної конструкції підприємства.

Підприємство як колектив, сформований за принципом поділу праці. Методологія виміру ефективності підприємства як колективу, сформованого за принципом поділу праці.

Підприємство як складна система. Ефективність підприємства як складної ієрархічної системи, взаємодіючої з зовнішнім середовищем.

Модель підприємства як громадської організації. Вимір ефективності як показника задоволення попиту зацікавлених груп.

Тема 12. Проектування систем управління потенціалом на підприємствах
Особливості виміру ефективності діяльності підприємства як закритої системи.
Моніторинг середовища ринку і визначення його особливостей. Методика оцінки
рівня нестабільності навколишнього середовища.

Оцінка діяльності підприємства з урахуванням стану ринку. Рейтинг підприємства.

Факторний аналіз основних показників комерційної діяльності. Запас фінансової
міцності. Альтернатива ризику і доходів. Вимір рівня ділової активності.

Узагальнююча оцінка бізнесу підприємства з урахуванням стратегічних настанов
і прогнозованих намірів. Визначення ключових факторів ефективності діяльності
підприємства в нестабільному середовищі.

Тема 13. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства

Інноваційне середовище підприємства. Інноваційний потенціал. Інноваційний
клімат, його макро- і мікроскладові.

Підходи до оцінки інноваційного потенціалу. Приватна й інтегральна оцінка
інноваційного потенціалу. Матриці оцінки стану інноваційного потенціалу
організації.

Проектне управління інноваційним потенціалом підприємства. Операційна і
стратегічна інновація. Особливості організації інноваційного проекту.

Тема 14. Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження
систем управління потенціалом підприємств

Механізми організаційного потенціалу підприємства: структурні механізми,
механізм корпоративного планування, організація управління, інформаційні
механізми, організаційно-технічні й організаційно-адміністративні механізми.

Роль методів і функцій управління в процесах формування організаційного
потенціалу підприємства. Чинники інтенсифікації процесу управління
організаційними можливостями.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр/сем	срс		лек	лаб	пр/сем	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ. Управління потенціалом підприємства										
Змістовий модуль 1. Керування потенціалом підприємства										
Тема 1.	9	2	—	1	6	—	—	—	—	—
Тема 2.	10	2	—	2	6	—	—	—	—	—
Тема 3.	10	2	—	2	6	—	—	—	—	—
Тема 4.	10	2	—	2	6	—	—	—	—	—
Тема 5.	10	2	—	2	6	—	—	—	—	—
Тема 6.	10	2	—	2	6	—	—	—	—	—
Тема 7.	10	2	—	2	6	—	—	—	—	—
Тема 8.	10	2	—	2	6	—	—	—	—	—
Разом за ЗМ 1	79	16	—	15	48	—	—	—	—	—
Змістовий модуль 2. Прогнозування ефективності діяльності підприємства										
Тема 9.	10	1	—	2	7	—	—	—	—	—
Тема 10.	11	2	—	2	7	—	—	—	—	—
Тема 11.	11	2	—	2	7	—	—	—	—	—
Тема 12.	11	2	—	2	7	—	—	—	—	—
Тема 13.	11	2	—	2	7	—	—	—	—	—
Тема 14.	11	2	—	2	7	—	—	—	—	—
Разом за ЗМ 2	65	11	—	12	42	—	—	—	—	—
Разом за дисципліною	144	27	—	27	90	—	—	—	—	—

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль. Управління потенціалом підприємства			
Змістовий модуль 1. Керування потенціалом підприємства			
1	Потенціал підприємства: сутність і механізм формування	1	—
2	Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	2	—
3	Оптимізація структури потенціалу підприємства	2	—
4	Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями	2	—
5	Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами	2	—
6	Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства	2	—
7	Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства	2	—
8	Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	2	—
Змістовий модуль 2. Прогнозування ефективності діяльності підприємства			
9	Система антикризового управління потенціалом підприємства	2	—
10	Механізм та інструменти протидії кризовим процесам	2	—
11	Управління результативністю використання потенціалу підприємства	2	—
12	Проектування систем управління потенціалом на підприємствах	2	—
13	Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства	2	—
14	Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємств	2	—
Разом		27	—

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль. Управління потенціалом підприємства			
Змістовий модуль 1. Керування потенціалом підприємства			
1	Потенціал підприємства: сутність і механізм формування	6	—
2	Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	6	—
3	Оптимізація структури потенціалу підприємства	6	—
4	Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями	6	—
5	Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами	6	—
6	Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства	6	—
7	Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства	6	—
8	Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	6	—
Змістовий модуль 2. Прогнозування ефективності діяльності підприємства			
9	Система антикризового управління потенціалом підприємства	7	—
10	Механізм та інструменти протидії кризовим процесам	7	—
11	Управління результативністю використання потенціалу підприємства	7	—
12	Проектування систем управління потенціалом на підприємствах	7	—
13	Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства	7	—
14	Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємств	7	—
Разом		90	—

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Не передбачено.

10. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, аналітичні. Рішення кейс-ситуацій. Конспектування лекцій. Самостійна робота.

11. Методи контролю

Завдання для самостійного опрацювання в Moodle. Комп'ютерне тестування з кожного змістовного модулю. Підсумкове тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Екзамен

Поточна і семестрова атестація та самостійна робота														Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
														30	100
40								30							

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73			D
60-63	задовільно		E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Управління потенціалом підприємства: Конспект лекцій для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання спеціальності 7.03050401 та 8.03050401 – «Економіка підприємства» [Текст] / М. П. Пан, В. І. Торкатюк, О. С. Вороніна; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 159 с.

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять, виконання контрольної та самостійної роботи з дисципліни «Управління потенціалом підприємства» (для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання спеціальностей 7.03050401 та 8.03050401 «Економіка підприємства» (за видами

економічної діяльності)). / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: М. П. Пан М. П., О. С. Вороніна. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 28 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Ансофф И. Стратегическое управление [Текст] / Под. ред. Л. И. Евленко; Пер. с англ. – М.: Экономика, 1989. – 358 с.
2. Должанський І. З. Управління потенціалом підприємства [Текст]: навч. посібник / І. З. Должанський, Т. О. Загорна, О. О. Удалих. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 362 с.
3. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка [Текст]: навч. посібник / Н. С. Краснокутська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
4. Управління потенціалом підприємства: Конспект лекцій для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання спеціальності 7.03050401 та 8.03050401 – «Економіка підприємства» [Текст] / М. П. Пан, В. І. Торкатюк, О. С. Вороніна; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 159 с.
5. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка [Текст]: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / О. С. Федонін, І. М. Рєпіна, О. І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2005. – 261 с.

Допоміжна

1. Алакер Д. Стратегическое рыночное управление [Текст]: Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2002. – 544 с.
2. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия [Текст] / И. Ансофф. – СПб.: Питер Кош, 1999. – 416 с. (Серия "Теория и практика менеджмента").
3. Герасимчук В. Г. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність [Текст] / В. Г. Герасимчук. – К.: Вища шк., 1995. – 167 с.
4. Гіл, Чарлз В. Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку [Текст]: Пер. з англ. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 856 с.
5. Гончаров В. В. Руководство для высшего управленческого персонала [Текст]: В 2-х т. – Т.1. Опыт лучших промышленных фирм США, Японии и стран Западной Европы. – 2-е изд., доп. – М.: МНИИПУ, 1997. – 768 с.
6. Международные стандарты оценки, принципы стандартные правила» [Текст] / Под. ред. Драпиковского И. – К: УКРелс, 1999.
7. Рєпіна І. М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління [Текст] / І. М. Рєпіна // Вісник Української Академії державного управління при Президенті України. – 1998. – №2. – С. 262-271.
8. Тарасюк А. В. Управління потенціалом підприємства [Текст]: навч.-метод. посібник. / А. В. Тарасюк. – Херсон.: ХНТУ, 2007. – 120с.
9. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление [Текст] / Р. А. Фатхутдинов. – М:ИНФРА-М, 2000. – 312 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс «Управління потенціалом підприємства» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://http://cdo.kname.edu.ua/course/view.php?id=1323>
2. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О.М. Бекетова [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
3. Нормативні акти у сфері управління [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://inform.od.ua>
4. Єдине вікно доступу до освітніх ресурсів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://window.edu.ru>